

Mede-eigenaar worden van je bedrijf werkt volgens Utrechts onderzoek

25-08-2023 13:00

Meer motivatie, betere prestaties, meer productie: de voordelen buitelen over elkaar heen als je mede-eigenaar wordt van het bedrijf waar je werkt. Dit blijkt uit recent onderzoek naar medewerkersparticipatie bij bedrijven in de regio Utrecht door de Universiteit Utrecht. De provincie Utrecht en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht lieten dit onderzoek doen. Dit om uit te zoeken of financiële participatie in eigen bedrijf iets oplevert én of je dit kan stimuleren.

Ruim 9 procent van de middelgrote Utrechtse bedrijven doen al aan medewerkersparticipatie. Vooral door bedrijfsaandelen uit te geven aan het personeel. Dit aantal kan groeien door obstakels weg te nemen als versnipperde informatievoorziening en onduidelijke belastingregels. En het helpt het om bedrijven goed over dit onderwerp voor te lichten.

Veel kansen

Hoofdonderzoeker Erik Stam, hoogleraar aan de Utrecht University School of Economics: 'Het is razend interessant. Medewerkers voelen zich door financiële participatie meer betrokken en gewaardeerd. Dit vertaalt zich naar minder ziekteverzuim en naar groei van het bedrijf en de omzet. Er liggen hier volop kansen.' Medewerkersparticipatie is in Nederland een betrekkelijk onbekend fenomeen, maar recent komt er meer aandacht voor. De provincie Utrecht en de ROM Utrecht wilden daarom verkennen hoe medewerkersparticipatie nu al gebruikt wordt door Utrechtse ondernemingen, hoe je het kan stimuleren en wat de rol van de ROM hierbij kan zijn. Dit onderzoek geeft invulling aan de motie van de Utrechtse Provinciale Staten 'Geef iedere Utrechter de kans op ondernemerschap'.

Stimuleren ondernemerschap

Stam: 'De motie is aangenomen voor een rechtvaardiger kapitalisme in deze regio. Dat kan door financieel te participeren in je bedrijf. Voor beide kanten van de politiek is dat aantrekkelijk. Voor 'links' kun je denken aan de start-up waar twee oprichters eigenaar zijn, ten opzichte van de start-up met 200 medewerkers die medeaandeelhouder zijn. Twee aandeelhouders die samen 40 miljoen euro cashen, kopen ieder een jacht, terwijl de 200 medewerkers met ieder twee ton zelf gaan ondernemen of investeren in andere ondernemingen. Dat is voor de economie natuurlijk veel beter. Het 'rechtse' verhaal dat iedereen moet kunnen ondernemen en ondernemingen sneller moeten groeien past hier natuurlijk ook fantastisch bij. Allebei kan met deze vorm van participatie. En het bijzondere is, het gebeurt relatief weinig in Nederland.'

Maar hoe stimuleer je meer ondernemerschap binnen bedrijven? Stam: 'Spread the word! Wees je ervan bewust als provincie en als bedrijf dat medewerkersparticipatie een optie is. Een aantal bedrijven werkt er al mee, het succes is bewezen. En ga samen met de Belastingdienst na of je onzekerheden kunt wegnemen. Binnen de belastingwetgeving is nog te veel onzekerheid over medewerkersparticipatie. Dat zorgt ervoor dat mensen toch te veel risico voelen. En tot slot: maak een standaard voor organisaties om in te stappen. Wees daarin glashelder over hoe je de onzekerheid reduceert die de Belastingdienst nu laat bestaan.'

Innovatie

Stam: 'Medewerkersparticipatie is vernieuwend. Als je als overheid innovatie wilt stimuleren, dan kun je ondernemingen stimuleren om hun werknemers meer als gelijkwaardige medewerkers te beschouwen. Internationaal onderzoek laat zien dat medewerkersparticipatie nog beter scoort als het samengaat met medewerkerstevredenheid, innovatie en groeikansen.'

ROM aan zet

De ROM Utrecht kan een grote rol spelen in het aanjagen van medewerkersparticipatie in Utrechtse bedrijven volgens Stam: 'Traditioneel is de ROM aan zet om productiviteit, werkgelegenheid en inkomensverbetering te stimuleren. Dat is intussen doorontwikkeld naar het doel om brede welvaart te stimuleren. Daar past medewerkersparticipatie goed in. De ROM Utrecht heeft een groot netwerk en kan dit zelf agenderen en bij samenwerkingspartijen onder de aandacht brengen. Een stap verder kan zijn dat de ROM medewerkersparticipatie als voorwaarde stelt bij alle investeringen die ze mogelijk maakt.'

Meebewegen op marktdynamiek

Stam maakte deel uit van de nationale Commissie Borstlap. Deze commissie adviseerde over de wijze waarop we arbeid in ons land vormgeven en welke verbeteringen mogelijk zijn. Eén van de speerpunten was meer ruimte geven aan het meebewegen van medewerkers en bedrijven in de dynamiek van de markt. Als het minder gaat met een bedrijf, mag je wat van medewerkers vragen. Als het goed gaat met de markt, moeten medewerkers en de eigenaren van bedrijven daarvan kunnen profiteren. De Commissie Borstlap concludeerde dat deze flexibiliteit, naast het stimuleren van ondernemende werknemers en eigenaarschap in organisaties, ook echt verschil kan maken.'

Schokbestendig

Stam: 'Aan het begin van de coronapandemie was een tekort aan kapitaal, weerbaarheid van bedrijven en organisaties. Er werd gelijk geroepen dat de overheid hier moest inspringen. Met een collega schreef ik toen

een artikel over de vraag of inwoners en bedrijven niet zelf buffers kunnen aanleggen door tijdelijk minder loon te ontvangen of door te investeren in hun organisatie. Daarmee bevorder je duurzaamheid en veerkracht.'

'Ziekenhuis Bernhove in Noord-Brabant is een goed voorbeeld. Dat ziekenhuis is eigendom van allerlei partners en medewerkers. Iedereen werkte zich een slag in de rondte om uit die penibele situatie in coronatijd te komen. Dat lukte. Wij concludeerden dat dit succes te maken had met de medewerkersparticipatie die daar breed was ingevoerd. Je organiseert daarmee dat een onderneming zelf flexibeler kan omgaan met crisissituaties en schokbestendiger is.'

Redactie